

УДК 336.1

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Х. Я. Яремик, М. І. Яремик

Українська академія друкарства,
вул. Під Голоском, 19, Львів, 79020, Україна

Досліджено сутність поняття «інвестиційна безпека підприємства» та виявлено різні підходи до її тлумачення. Виокремлено фактори за їх зовнішнім та внутрішнім впливом на інвестиційну безпеку підприємства, що полегшує їх пошук та аналіз, а також дає змогу підприємству мінімізувати ризики, підвищити ефективність діяльності. Виявлено, що не розроблено єдиного методичного підходу оцінки рівня інвестиційної безпеки суб'єкта господарювання. Проаналізовано методичні підходи оцінки інвестиційної безпеки підприємства, що дало змогу систематизувати їх за такими складовими: індикативний, з використанням показників оцінки ефективності інвестицій; визначення стану інвестиційної безпеки на основі кластеризації об'єктів; комплексний. Встановлено недоліки методичного інструментарію оцінки інвестиційної безпеки підприємства та вказано причини, що знижують ефективність її проведення. Запропоновано напрями вдосконалення оцінки інвестиційної безпеки підприємства.

Ключові слова: *інвестиційна безпека підприємства, інвестиційна діяльність, оцінка рівня безпеки, методичні підходи, внутрішні та зовнішні загрози, індикативний підхід, функціональні складові безпеки, комплексна оцінка, система показників.*

Постановка проблеми. Сучасний кризовий стан економічного розвитку України характеризується низкою негативних ознак: політична нестабільність та загострення соціальних конфліктів; військові дії; корупція, недосконалість законодавчої бази; низький рівень інвестиційного клімату; високий ступінь залежності в сфері фінансування від зарубіжних країн; технологічна відсталість і на цій основі низький рівень конкурентоспроможності на світовому ринку.

Окреслені тенденції та процеси зумовлюють високий ризик здійснення інвестування, яке є основою розвитку національної економіки і посилюють кризові явища в інвестиційній сфері. Важливим напрямом вирішення вказаних проблем є забезпечення інвестиційної безпеки діяльності суб'єктів господарювання на основі застосування ефективних підходів до її оцінки. Дослідження рівня інвестиційної безпеки підприємства та факторів, які викликають його зміну, забезпечує можливості щодо напрацювання низки заходів, спрямованих на попередження дії різних загроз, уникнення небезпек та створює умови посилення позитивних впливів. З огляду на вищевказані причини існує необхідність вивчення методичних підходів

до оцінки рівня інвестиційної безпеки підприємства з метою визначення напрямів їх вдосконалення, що зумовлює актуальність цієї публікації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми оцінки інвестиційної безпеки підприємства відображені у публікаціях: Адамовської В. С., Анісімової О. М., Берляк Г. В., Васильціва Т. Г., Гук З. Б., Денисенко М. П., Євтушенко С. В., Карасвої Н. В., Каргечевої О. С., Кирилова О. Д., Кириленко В. І., Кириченко О. А., Кудрявцева В. М., Лещук Г. В., Мізюк Б. М., Міщук Є. В., Сідак В. С., Скрипко Т. О., Полозової Г. В., Наконечної О. С., Ніколаюк В. В. та інших.

Методичні основи оцінки інвестиційної безпеки на різних рівнях функціонування економіки (держава, регіон, галузь, підприємство) закладено у праці Кириленко В. І. [8]. Автори Кудрявцев В. М. [10], Скрипко Т. О., Мізюк Б. М. [14], Полозова Т. В. [16], Євтушенко С. В. [6] запропонували методичні підходи до оцінки інвестиційної безпеки підприємства. Теоретичні аспекти аналізу інвестиційної безпеки підприємства викладено у публікації Берляк Г. В. [1]. Незважаючи на певний доробок у вивченні вказаних питань, вони потребують подальшого системного вивчення.

Мета статті — дослідити сучасні погляди науковців щодо визначення поняття «інвестиційна безпека підприємства»; виокремити зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на рівень інвестиційної безпеки підприємств; проаналізувати та систематизувати підходи до оцінки інвестиційної безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній науковій літературі інвестиційну безпеку підприємства розглядають як особливу складову його економічної безпеки, яка забезпечує оптимальні умови щодо використання соціально-економічних відносин у сфері подальшого розвитку, відновлення на науково-технічній основі продуктивних сил суспільства шляхом проведення активного інвестування.

Кириленко В. І. трактує поняття «інвестиційна безпека» як спроможність підтримувати виробничі нагромадження та можливі вкладання капіталу на такому рівні, який дасть змогу одержати потрібні темпи розширеного відтворення здійснення реструктуризації, а також провести технологічне переозброєння економіки [8, с. 56].

За результатами дослідження наукових літературних джерел виявлено існування різних поглядів щодо визначення сутності поняття «інвестиційна безпека підприємства» (табл. 1).

На нашу думку, заслуговує уваги підхід до визначення інвестиційної безпеки, який запропонували Міщук Є. В., Адамовська В. С., які вважають, що інвестиційну безпеку також необхідно розглядати як складові інвестиційної безпеки підприємства щодо досягнення поставлених цілей інвестування та інвестиційну безпеку інвесторів. [11, с. 32]. Водночас щодо промислових підприємств автори розглядають інвестиційну безпеку як забезпечення безпеки вкладання реальних інвестицій.

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття інвестиційна безпека підприємства

Автор	Підходи	Визначення поняття
Кириченко О. А., Денисенко М. П., Сідак В. С.	міра узгодження довгострокових економічних інтересів підприємства з впливом суб'єктів зовнішнього середовища	стан підприємства як суб'єкта інвестиційної діяльності, в умовах якого відбувається узгодження довгострокових економічних інтересів підприємства з впливом суб'єктів зовнішнього середовища. За умови досягнення такого стану, у випадку виникнення загроз, підприємству в довгостроковому періоді не загрожує перехід у кризовий стан [4]
Побережна Н. М.	стан ефективного використання його ресурсів і ринкових можливостей	стан ефективного використання його ресурсів і ринкових можливостей з метою запобігання загроз зовнішнього та внутрішнього середовища, які виникають під час здійснення інвестиційної діяльності підприємства, що забезпечує його стійкий стан розвитку [15, с. 184]
Євтушенко С. В.	відповідність з інвестиційною безпекою низки проєктів	формується як сукупність інвестиційної безпеки проєктів [6]. Водночас інвестиційна безпека проєкту трактується як міра узгодження економічних інтересів підприємства, де здійснюється впровадження проєкту, з впливом зовнішнього середовища, який за умови виникнення загроз не спричинить кризовий стан проєкту в довгостроковій перспективі
Міщук Є. В., Кашубіна Ю. Б.	стани захищеності підприємства (об'єкта інвестування, інвестора, а також їх стейкхолдерів)	стани захищеності підприємства (об'єкта інвестування, інвестора, а також їх стейкхолдерів), тобто суб'єктів зовнішнього середовища), за яких нейтралізовано загрози [12, с. 15]
Міщук Є. В., Адамовська В. С.	процес забезпечення безпечного інвестування	процес забезпечення безпечного інвестування в реальних умовах господарської діяльності з метою реалізації окреслених цілей. До таких цілей належить: збільшення прибутку (доходу), одержання соціального ефекту, а також досягнення запланованого рівня економічної безпеки [11, с. 31]

Більш вузьким є підхід, запропонований Полозовою Т. В., яка використовує поняття «інноваційно-інвестиційної безпеки» для характеристики певного рівня захисту інноваційно-інвестиційної діяльності від негативного впливу зовнішніх та внутрішніх факторів шляхом більш активного використання інноваційно-інвестиційного потенціалу для зменшення або уникнення загроз [17, с. 155].

Аналіз наведених у табл. 1 визначень дає змогу зробити такі узагальнення: науковці визначають поняття «інвестиційної безпеки підприємства» як процес забезпечення безпечного інвестування; стан ефективного використання ресурсів і ринкових можливостей; стани захищеності підприємства (об'єкта інвестування, інвестора, а також їх стейкхолдерів); мірою узгодження довгострокових економічних інтересів підприємства з впливом зовнішнього середовища; а також ототожують з інвестиційною безпекою інвестиційних проєктів. Неоднозначність трактування поняття інвестиційна безпека підприємства створює додаткові складнощі у процесі оцінки її рівня.

Водночас автори також мають різні погляди щодо визначення процедури та результатів оцінки. Кирилов О. Д. висловлює думку, що оцінка інвестиційної безпеки підприємства відображає інвестиційну вразливість щодо дії зовнішніх та внутрішніх джерел від рівня їх прояву та можливості їхнього діагностування [9, с. 84]. Євтушенко С. Є. вважає діагностикою стану інвестиційної безпеки підприємства оцінку показників його роботи як суб'єкта інвестиційної діяльності шляхом вивчення певних результатів, неповної інформації з метою виявлення можливих перспектив його розвитку і наслідків прийняття управлінських інвестиційних рішень [6].

На наш погляд, оцінка інвестиційної безпеки суб'єкта господарської діяльності має передбачати використання обґрунтованої системи показників, яка базується на використанні об'єктивної та повної інформації про об'єкт дослідження з метою виявлення внутрішніх та зовнішніх загроз. Стан інвестиційної безпеки підприємства доцільно визначати на основі встановлення переліку внутрішніх та зовнішніх загроз, які характеризують сукупність факторів та умов, що спричиняють ризик здійснення інвестування (табл. 2).

Таблиця 2

Фактори впливу на інвестиційну безпеку підприємства

Фактори інвестиційної безпеки	
Зовнішнє середовище	Внутрішнє середовище
Політична нестабільність	Недостатність фінансових ресурсів
Активність конкурентів	Нераціональна фінансово-кредитна політика
Зміна споживчих пріоритетів	Зміни в структурі інвестованого капіталу
Втрата вигідних контрактів	Загрози технічного рівня виробництва
Стан фондового ринку	Особливість амортизаційної політики
Стан банківської системи	Ступінь зносу основних засобів
Нестабільність національної валюти	Втрата фінансової стійкості
Наявність монополії у сфері економіки	Зміни в структурі витрат
Недосконалість податкового законодавства	Недосконалість або відсутність стратегічних орієнтирів
Нестабільність законодавчої бази	Недостатній рівень надання послуг

Джерело: узагальнено на основі [5, 11]

Систематизація факторів, яку ми провели, за їх зовнішнім та внутрішнім впливом на інвестиційну безпеку підприємства полегшує їх пошук та аналіз, а також дає змогу підприємству уникнути або мінімізувати значні ризики і водночас підвищити ефективність діяльності.

Визначення досягнутого рівня інвестиційної безпеки підприємства є одним з найважливіших етапів на шляху до її забезпечення. Однак за результатами вивчення наукових публікацій, можна стверджувати, що не розроблено єдиного методичного інструментарію оцінки інвестиційної безпеки суб'єкта господарювання. На основі проведеного дослідження ми виявили та систематизували застосування певних методичних підходів оцінки інвестиційної безпеки підприємства (рис. 1).

Аналіз наукових публікацій виявив, що здебільшого оцінювання інвестиційної безпеки підприємства пропонують здійснювати з використанням системи індикаторів. У цьому методичному підході показники-індикатори визначають ступінь впливу визначених загроз безпеки та вразливість об'єктів дослідження у процесі їх дії. Кириленко В. І. вказав на необхідність використання для формування системи індикаторів інвестиційної безпеки такі типи показників: критеріальні, які дають змогу сформулювати кінцеве рішення щодо стану інвестиційної безпеки; показники, які безпосередньо використовують для формування індикаторів безпеки; показники, які не мають прямого впливу на стан інвестиційної безпеки чи характеризують її вплив на формування стану в інших сферах діяльності [8, с. 182].

Рис. 1. Методичні підходи до оцінки рівня інвестиційної безпеки підприємства (ІБП)
Джерело: складено авторами на основі [2, 3, 6, 7, 9, 10, 14, 16]

Серед вимог, яким мають відповідати індикатори, виділяють: однозначність інтерпретації у процесі формування висновку про стан безпеки; зрозумілість широкому колу зацікавлених користувачів; кількісний вираз; незначні витрати на формування інформаційної бази для їх визначення та здійснення процесу розрахунку; можливість визначення на основі діючої статистичної інформації; використання у прогнозуванні та оцінці за низку періодів. Берляк Г. В. висуває такі вимоги до системи індикаторів інвестиційної безпеки: цільове спрямування; системність; комплексність; періодичність проведення оцінки; достовірність та точність; зрозумілість трактування [1]. Крім цього, важливо, щоб визначена система показників відповідала переліку загроз інвестиційній безпеці.

У праці Т. Г. Васильціва серед функціональних складових економічної безпеки виділено інвестиційну та запропоновано такі індикатори її оцінки для підприємницького рівня: рівень зносу основних засобів; індекс захищеності інтересів інвесторів; відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів; відношення чистого приросту прямих інвестицій до ВВП [2]. Як позитивне можна вважати зарахування до цієї системи показників оцінки інвестиційної складової індексу захищеності інтересів інвесторів.

Потрібно зазначити, що низка індикаторів інвестиційної складової економічної безпеки, які використовують на макро- та мікрорівні може слугувати методичною основою для проведення оцінки інвестиційної безпеки суб'єктів господарювання. Автори Т. О. Скрипко, Б. М. Мізюк [14] скористались цією можливістю та запропонували оцінити рівень інвестиційної безпеки малих підприємств з використанням системи індикаторів інвестиційної безпеки, яка призначена для макrorівня. Однак при використанні цього підходу недостатньо обґрунтовані значення вагових коефіцієнтів, які вставлені експертним шляхом з метою визначення інтегрального показника оцінки рівня інвестиційної безпеки підприємства.

На наш погляд, особливо важливим є обґрунтування системи індикаторів, яка б відповідала специфіці діяльності суб'єкта господарювання та давала змогу здійснювати управління його параметрами (соціально-економічними, технологічними, організаційно-управлінськими), давала змогу вчасно визначити загрози. Проблемним є встановлення на основі експертних оцінок фахівців значень нормативів показників інвестиційної безпеки, які попереджають про майбутні загрози і мають вирішальний вплив на результат оцінки та прийняття рішення щодо запобігання їх негативного впливу.

Кудрявцев В. М. використав у своїй праці індикативний підхід для комплексної оцінки інвестиційної безпеки транспортного підприємства. Крім розрахунку системи індикаторів, які характеризують специфіку досліджуваного підприємства, передбачено класифікувати стан об'єктів за рівнем інвестиційної безпеки і зарахування їх до однієї з кризових зон [10]. Використання такого методичного інструментарію базувалося на підході, який запропоновано для індикативної оцінки інвестиційної безпеки на макrorівні [8, с. 195–197], де передбачено класифікацію станів інвестиційної безпеки країни, регіону, галузі. Метою цього методичного підходу є визначення рівнів безпеки з кожного індикативного блоку показників

з подальшим зарахуванням стану до певного класу залежно від ступеня важкості ситуації. Водночас передбачено виділити такі рівні (зони) стану інвестиційної безпеки: нормальний; передкризовий; кризовий, що дає змогу передбачити ефективніші заходи, спрямовані на уникнення загроз та зменшення негативних наслідків їх дії. Однак такий підхід не забезпечує одержання оперативної оцінки рівня інвестиційної безпеки в динаміці, що є важливим в умовах мінливого зовнішнього середовища. Окрім цього, застосування методів кластерного аналізу для оцінки інвестиційної безпеки окремого суб'єкта господарювання є неможливим, оскільки для розрахунку індикаторів підприємств-конкурентів необхідні комерційні дані.

Колектив авторів [13] використовує методичний підхід, який базується на основі виділення в складі фінансово-економічної безпеки трьох груп показників, що характеризують безпеку операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Водночас безпека інвестиційної діяльності передбачає безпеку інвестування у цінні папери, безпеку страхування ризиків та безпеку банківських вкладів. У цьому випадку можна здійснити оцінку безпеки лише фінансових інвестицій, хоча для суб'єкта господарювання визначальною є безпека реального інвестування.

У науковій праці [3] вважають доцільним інвестиційну безпеку інноваційного підприємства визначати шляхом розрахунку та визначення темпів росту індексу дохідності інвестиційного проекту, коефіцієнта інвестиційної активності підприємства, рентабельності інвестиційної діяльності. Наведений методичний підхід передбачає оцінку інвестиційної складової економічної безпеки на основі визначення темпів зростання (зниження) коефіцієнта інвестиційної активності підприємства та показників ефективності їх використання. Сфера використання такого підходу обмежується оцінкою рівня інвестиційної безпеки інноваційного проекту на стадії його розроблення.

Так, Єрмак О. О. [7] інвестиційну безпеку суб'єкта господарювання пов'язує з ефективністю інвестицій, пропонуючи її оцінювати за допомогою чистої приведеної вартості інвестицій, внутрішньої норми дохідності інвестицій або на основі інформації про грошові потоки (індекс дохідності, індекс прибутковості та період окупності інвестицій). Позитивним є те, що, використовуючи це підхід, забезпечується можливість оцінити досягнення цілей підприємства в результаті інвестування. На наш погляд, такий підхід для оцінки інвестиційної безпеки не дає змоги врахувати весь спектр загроз інвестиційній безпеці зовнішнього та внутрішнього характеру.

Полозова Т. В. [16] пропонує оцінити інноваційно-інвестиційну безпеку підприємства шляхом виділення зовнішніх та внутрішніх загроз у розрізі таких її функціональних складових: інноваційна, інвестиційна, фінансова. Отже, запропонований комплексний підхід базується на структуризації інноваційно-інвестиційної безпеки підприємства з погляду загроз та функціональних складових (інноваційна, інвестиційна, фінансова).

Оцінка функціональних складових проводиться на основі темпів росту показників, які характеризують негативний вплив факторів. У цьому випадку забезпечується комплексний підхід, можливість оцінки функціональних складових

безпеки, а також передбачено проведення оцінки рівня безпеки потенційного інвестора та суб'єктів зовнішнього середовища підприємства. Як позитивне потрібно зазначити застосування системи показників, інформаційною базою яких є звітність підприємства, що дає змогу їх порівнювати за низкою періодів і за потреби прогнозувати.

Згідно з комплексним підходом, який запропонував Євтушенко С. В. [6], на-самперед здійснюється структуризація інвестиційної безпеки шляхом її поділу за стратегічними зонами господарювання (СЗГ), а в подальшому розділення продовжується згідно з інвестиційними проєктами у певних СЗГ. Серед основних напрямів запропонованого підходу діагностики стану інвестиційної безпеки можна виділити повне та своєчасне виявлення загроз, їх дослідження щодо дестабілізації економічних зацікавлень інвесторів у процесі інвестування. Ідентифікацію ключових загроз інвестиційного проєкту в цьому випадку здійснюють у розрізі стратегічних зон господарської діяльності підприємства (СЗГ). Систематизація загроз здійснюється згідно з фазами реалізації інвестиційного проєкту та характеристиками внутрішнього та зовнішнього середовища, що відображено у запропонованій в роботі матриці загроз. Цей підхід характеризує високий ступінь складності через використання математичного апарату та необхідності оцінки факторів ризику на перспективу.

За результатами проведеного дослідження можна вважати, що для оцінки інвестиційної безпеки підприємства використовують такі основні підходи, як індикативний, з використанням показників оцінки ефективності інвестицій; визначення стану інвестиційної безпеки підприємства на основі кластеризації об'єктів; комплексний. Однак їх застосування не вирішує проблеми ефективної оцінки стану інвестиційної безпеки підприємств.

Висновки. До суттєвих недоліків, які перешкоджають ефективній оцінці інвестиційної безпеки підприємства, потрібно зарахувати відсутність однозначного трактування її сутності, використання методичних підходів, які мають певну сферу використання, відсутність загальноприйнятих критеріїв оцінки. З метою вдосконалення оцінки інвестиційної безпеки підприємства доцільно здійснити обґрунтування критеріїв визначення її рівня, методика оцінки доповнити системою показників, які визначають інвестиційну безпеку з позицій інвестора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берляк Г. В. Теоретичні підходи до аналізу інвестиційної безпеки підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2015. Вип. 1 (45). Т. 1. С. 234–238.
2. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення : монографія. Львів : Арал, 2008. 386 с.
3. Економічна безпека підприємства, організацій та установ / Ортинський В. Л., Керницький І. С., Живко З. Б., Керницька М. І. та ін. Київ : Правова єдність, 2009. 544 с.
4. Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності в умовах глобальної фінансової кризи: монографія / Кириченко О. А., Денисенко М. П., Сідак В. С. та ін. Київ : ІМБ Університету «КРОК», 2010. 412 с.

5. Ендовицкий Д. А. Комплексный анализ и контроль инвестиционной деятельности: методология и практика. Москва : Финансы и статистика, 2001. 400 с.
6. Євтушенко С. В. Діагностика стану інвестиційної безпеки книжкової друкарні. Ефективна економіка. 2012. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1125> (дата звернення: 05.10.2019).
7. Єрмак О. О. Сучасні методи дослідження інвестиційної безпеки держави. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2012. № 1. С. 136–142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2012_1_16 (дата звернення: 05.10.2019).
8. Кириленко В. І. Інвестиційна складова економічної безпеки : монографія. Київ : КНЕУ, 2005. 232 с.
9. Кирилов О. Д. Інвестиційна уразливість машинобудівного підприємства. Часопис економічних реформ. 2011. № 2. С. 84–86.
10. Кудрявцев В. М. Методика оцінювання інвестиційної безпеки транспортного підприємства. Бізнес-інформ. 2011. № 12. С. 33–36. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2011-12_0-pages-33_36.pdf (дата звернення: 05.10.2019).
11. Міщук Є. В., Адамовська В. С. Аналіз загроз інвестиційній безпеці підприємства та інвесторів. Економіка та держава. 2015. № 1. С. 30–32. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=3042&i=5> (дата звернення: 05.10.2019).
12. Міщук Є. В., Кашубіна Ю. Б. Дефініції економічної категорії «інвестиційна безпека». Інвеститії: прктика та досвід. 2015. № 2. С. 12–16. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2015/4.pdf (дата звернення: 05.10.2019).
13. Мойсеєнко І. П., Магас Н. В., Поповіченко Ю. А. Методичні основи оцінювання економічної безпеки суб'єктів господарювання. Наукові праці МАУП. 2011. Вип. 3 (30). С. 87–91.
14. Скрипко Т. О., Мізюк Б. М. Оцінювання рівня інвестиційної діяльності малих підприємств за допомоги індикаторів інвестиційної безпеки. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2013. № 767. С. 225–232.
15. Побережна Н. М. Інвестиційна складова економічної безпеки. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Технічний прогрес та ефективність виробництва. 2013. № 679 (1040). С. 179–185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcpitp_2013_67_31 (дата звернення: 05.10.2019).
16. Полозова Т. В. Модель оцінки рівня інноваційно-інвестиційної безпеки підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2015. Вип. 11. Ч. 5. С. 86–91. URL: http://openarchive.nure.ua/handle/document/6932/1/Полозова_2015_с.%2086-91.pdf (дата звернення: 05.10.2019).
17. Полозова Т. В. Поняття інноваційно-інвестиційної спроможності підприємства в контексті економічної безпеки. Науковий вісник Ужгородського університету. 2015. Вип. 1 (45). Т. 1. С. 153–156.

REFERENCES

1. Berliak, H. V. (2015). Teoretychni pidkhody do analizu investytsiinoi bezpeky pidpriemstva: Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Ekonomika, 1 (45), 1, 234–238 (in Ukrainian).
2. Vasylytsiv, T. H. (2008). Ekonomichna bezpeka pidpriemnytstva Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zmitsnennia. Lviv : Aral (in Ukrainian).
3. Ortynskyi, V. L., Kernytskyi, I. S., Zhyvko, Z. B., & Kernytska, M. I. ta in. (2009). Ekonomichna bezpeka pidpriemstva, orhanizatsii ta ustanov. Kyiv : Pravova yednist (in Ukrainian).
4. Kyrychenko, O. A., Denysenko, M. P., & Sidak, V. S. ta in. (2010). Ekonomichna bezpeka sub'ektiv hospodarskoi diialnosti v umovakh hlobalnoi finansovoi kryzy. Kyiv : IMB Universytetu «KROK» (in Ukrainian).
5. Endovitskii, D. A. (2001). Kompleksnyi analiz i kontrol ynvestitcionnoi deiatelnosti: metodologiiia i praktika. Moskva : Finansy i statistika (in Russian).
6. Yevtushenko, S. V. (2012). Diahnostyka stanu investytsiinoi bezpeky knyzhkovoii drukarni: Efektyvna ekonomika, 2. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1125> (data zvernennia: 05.10.2019) (in Ukrainian).
7. Yermak, O. O. (2012). Suchasni metody doslidzhennia investytsiinoi bezpeky derzhavy: Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnogo universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy, 1, 136–142. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/znprudps_2012_1_16 (data zvernennia: 05.10.2019) (in Ukrainian).
8. Kyrylenko, V. I. (2005). Investytsiina skladova ekonomichnoi bezpeky. Kyiv : KNEU (in Ukrainian).
9. Kyrylov, O. D. (2011). Investytsiina urazlyvist mashynobudivnogo pidpriemstva: Chasopys ekonomichnykh reform, 2, 84–86 (in Ukrainian).
10. Kudriavtsev, V. M. (2011). Metodyka otsiniuvannia investytsiinoi bezpeky transportnogo pidpriemstva: Biznes-inform, 12, 33–36. Retrieved from http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2011-12_0-pages-33_36.pdf (data zvernennia: 05.10.2019) (in Ukrainian).
11. Mishchuk, Ye. V., & Adamovska, V. S. (2015). Analiz zahroz investytsiinii bezpetsi pidpriemstva ta investoriv: Ekonomika ta derzhava, 1, 30–32. Retrieved from <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=3042&i=5> (data zvernennia: 05.10.2019) (in Ukrainian).
12. Mishchuk, Ye. V., & Kashubina, Yu. B. (2015). Definitzii ekonomichnoi katehorii «investytsiina bezpeka»: Investytsiina praktyka ta dosvid, 2, 12–16. Retrieved from http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2015/4.pdf (data zvernennia: 05.10.2019) (in Ukrainian).
13. Moiseienko, I. P., Mahas, N. V., & Popovichenko, Yu. A. (2011). Metodychni osnovy otsiniuvannia ekonomichnoi bezpeky sub'ektiv hospodariuvannia: Naukovi pratsi MAUP, 3 (30), 87–91 (in Ukrainian).
14. Skrypko, T. O., & Miziuk, B. M. (2013). Otsiniuvannia rivnia investytsiinoi diialnosti malykh pidpriemstv za dopomohy indyikatoriv investytsiinoi bezpeky: Visnyk Nats. un-tu «Lvivska politekhnik»: Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku, 767, 225–232 (in Ukrainian).
15. Poberezhna, N. M. (2013). Investytsiina skladova ekonomichnoi bezpeky: Visnyk Natsionalnogo tekhnichnogo universytetu «KhPI». Serii: Tekhnichniy prohres ta efektyvnist vyrobnytstva,

- 679 (1040), 179–185. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcpitp_2013_67_31 (data zvernennia: 05.10.2019) (in Ukrainian).
16. Polozova, T. V. (2015). Model otsinky rivnia innovatsiino-investytsiinoi bezpeky pidpriemstva: Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky, 11, 5, 86–91. Retrieved from http://openarchive.nure.ua/handle/document/6932/1/Polozova_2015_s.%2086-91.pdf (data zvernennia: 05.10.2019) (in Ukrainian).
17. Polozova, T. V. (2015). Poniattia innovatsiino-investytsiinoi spromozhnosti pidpriemstva v konteksti ekonomichnoi bezpeky: Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu, 1 (45), 1, 153–156 (in Ukrainian).

doi: 10.32403/1998-6912-2019-2-59-152-163

METHODICAL APPROACHES OF ASSESSMENT OF THE ENTERPRISE INVESTMENT SECURITY

Kh. Ya. Yaremyk, M. I. Yaremyk

*Ukrainian Academy of Printing,
19, Pid Holoskom, St., Lviv, 79020, Ukraine
khyaremyk@i.ua*

The article presents the study of the essence of the concept of the enterprise investment security and reveals different approaches to its interpretation. Scientists define the concept of the enterprise investment security as a secure investment process; the state of the efficient use of resources and market opportunities; the security status of the enterprise (of the object of investment, the investor and their stakeholders); the degree of alignment of the long-term economic interests of the enterprise with the influence of the external environment; as well as identified with investment security of investment projects.

The factors based on the external and internal influence on the investment security of the enterprise have been distinguished, which facilitates their search and analysis, and also allows the enterprise to minimize risks and increase the efficiency of its activity.

It has been revealed that there is no single methodological approach to the assessment of the level of the enterprise investment security. Methodical approaches of assessment of the enterprise investment security have been analyzed, which made it possible to organize them into such components: an indicative approach; with the use of indicators of assessment of investment efficiency; the determination of the state of the enterprise investment security based on clustering of objects; a complex approach. An indicative methodical approach is the most common. The following assessment methods are developed based on it using indicators (reference values) of the investment component of the enterprise economic security; using a system of indicators and determining an integral index to the assessment of the enterprise investment security level. A complex approach to the assessment of the enterprise investment security provides the following methods: based on the allocation of groups of threats of internal and external nature in terms of

functional components; the assessment of investment security of the enterprise by analyzing investment project security threats.

The shortcomings of the methodological tools of assessing the enterprise investment security have been identified and the reasons that reduce its effectiveness have been stated. The directions for improvement of the assessment of investment security of the enterprise have been suggested.

Keywords: *the enterprise investment security, investment activity, security level assessment, methodological approaches, internal and external threats, indicative approach, functional components of security, complex assessment, system of indicators.*

Стаття надійшла до редакції 28.08.2019.

Received 28.08.2019.